Mediální zpracování témat duševního zdraví a nemoci – **jazyk**

Nejde o cenzuru, ale o citlivý výběr slov pro daný kontext – média mohou kultivovat jazyk a tím otevírat prostor pro naději a porozumění, nebo naopak posilovat stigma.

	✗	✓
Člověk na prvním místě	Marta je schizofrenička	Marta má schizofrenii Marta se vyrovnává / žije se schizofrenií Martě diagnostikovali schizofrenii Marta se léčí se schizofrenií
Neutrální a respektující jazyk	Petr trpí depresí Petr trpí úzkostnou poruchou	Petr má depresi Petr má zkušenost / žije / se léčí s depresí Petrovi diagnostikovali úzkostnou poruchu
Snaha o konkrétnost	Je duševně nemocný	Diagnostikovali mu depresi. Projevuje se u něj tím, že... Pokud konkrétní duševní onemocnění neznáte, použijte např. formulace má / „má zkušenost s duševním onemocněním", nebo „má psychické potíže", které respektují „people first" princip.
Bez hanlivých výrazů	narkoman, feťák, alkoholik (obecní) blázen, pomatenec, šílenec, maniak, horomyslný, šílený, slabomyslný, narušený blázinec, léčebna, pavilon chovanec	uživatel drog, člověk se závislostí na drogách / alkoholu člověk s duševním onemocněním / se zkušeností s duševním onemocněním / s duševními problémy / s psychickými problémy psychiatrická nemocnice / zařízení pacient, klient, uživatel psychiatrické péče
Schizofrenie není metafora	schizofrenní počasí schizofrenní myšlení/přístup schizofrenní situace	nestálé počasí rozpolcené myšlení, dilema, protichůdný /nejednotný přístup rozporuplná / nejasná / ambivalentní situace
Přesné užívání pojmů	psychopat psychotik	člověk s poruchou osobnosti člověk s psychózou / v psychóze
Citlivost v případě psaní o sebevraždách	spáchat sebevraždu, úspěšně spáchat sebevraždu, neúspěšně se pokusit o sebevraždu, prohrát boj se životem sebevrah epidemie sebevražd	vzít si / ukončit život, zabít se, ne/dokonat sebevraždu, zemřít vlastní rukou U termínu „sebevrah" nemáme jednoslovnou adekvátní náhradu, ale můžeme zvolit např. výrazy, které staví člověka na první místo: člověk, který si vzal život / zemřel vlastní rukou / zemřel v důsledku sebevraždy / ukončil svůj život sebevraždou zvýšení výskytu sebevražd, nárůst počtu sebevražd

PRO DETAILNĚJŠÍ DOPORUČENÍ NASKENUJTE QR KÓD

NÁRODNÍ ÚSTAV DUŠEVNÍHO ZDRAVÍ